

יבוא, יצוא ומה שביניהם סקירות וחידושים בענייני חוק ומשפט עו"ד גיל נדל, ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים

בית משפט השלום בחיפה הורה על חיוב בגין שירותי נמל ועמילות מכס

עו"ד גיל נדל, עו"ד דייב זיתון, עו"ד מור גושן

עובדות המקרה:

חברת Sisa, חברה טורקית העוסקת במסחר ובשילוח מטענים לייצוא, התקשרה עם חברת טירן, שפעלה כסוכנת נמל של האניות שחברה חברת Sisa מחברת Helenic (שהיא חברת ספנות המחזיקה צי אוניות גלנוע). חברת טירן דאגה לפריקת האניות ושחרור המטען ונשאה בכלל התשלומים בהם נושא סוכן נמל. סך הכל פקדו 22 אניות את נמל חיפה במסגרת הקו הימי הנ"ל.

הפעילות המסחרית המשותפת של חברת Sisa וחברת Helenic לא צלחה, וטירן וחברה נוספת בשם פסיפיק אטלנטיק ליינ (ישראל) בע"מ, ששימשה כעמילת מכס, לא קיבלו את התשלומים שהגיעו להם בהתאם להסכמות שנקבעו.

משכך, פנו טירן ופסיפיק לבית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית משפט לימאות והגישו תביעה לחיוב חברות Sisa וחברת Helenic בחובן בגין אגרות נמל ששולמו בסך של 523,803 דולר. טירן ופסיפיק גם הגישו בקשה למתן צו מעצר נגד אנייה של הנתבעות שהייתה בדרכה לנמל חיפה. במקביל להגשת התביעה לבית המשפט לימאות הגישו טירן ופסיפיק תביעה לבית המשפט המחוזי בחיפה לתשלום יתרת חובות הנתבעות.

בית המשפט לימאות הוציא צו מעצר לאנייה והתנה את שחרור האנייה בהפקדת סכום של 290,000 דולר, ואכן הפיקדון הופקד על-ידי הנתבעות והאנייה שוחררה. אשר למערכת היחסים בין טירן ופסיפיק לבין חברת Helenic - בית המשפט לימאות קבע כי מאחר שהנתבעות התקשרו מול חברת Sisa, לתובעות אין עילת תביעה נגד חברת Helenic אלא רק נגד חברת Sisa. נוסף על כך, בית המשפט לימאות קבע כי בין התובעות לבין Sisa התקיימה שותפות עסקית או פעילות עסקית משותפת, רחבה ממערכת היחסים שבין סוכן אנייה ללקוחו.

טענות הצדדים:

לטענת התובעות הן מונו כסוכן נמל מטעם חברת Sisa בכל הנוגע להפעלת הסכם הקו שנכרת בינה לבין Helenic, כמו גם נתיב ההובלה היבשתי מנמל חיפה לגשר שיח' חוסיין וחזרה. לטענתן, מכוח מינוין כסוכן נמל של Sisa הן זכאיות להחזר אגרות הנמל בהן נשאו, כמו גם ההיטלים והתשלומים בהן נשאו. התובעות מצביעות על כך שחברת Sisa הייתה מודעת לחיובה באגרות נמל ולהיקפן.

עוד טוענות התובעות, כי חברת Sisa כינתה את התובעות "סוכן" (agent) הן בהתכתבויות פנימיות והן בפרסומיה; ההכנסות מפעילות הקו הימי הופקדו בחשבונה של Sisa בלבד, לתובעות לא הייתה נגיעה לחשבונות אלה או יכולת

החלטה באשר לכספים המופקדים שם. התובעות לא שותפו ברווחי הפעילות ולא היו שותפות לקבלת החלטות ניהוליות הקשורות בתפעול הקו.

בניגוד לטענת התובעות, טוענת חברת Sisa כי בין הצדדים נוצרה שותפות - שאינה מקימה לתובעות עילת תביעה ביחס להחזר הוצאותיהן. לטענת הנתבעות, כך גם נקבע בפסק דינו של בית המשפט לימאות (היוצר השתק פלוגתא).

לטענת הנתבעות, הפסדיה של חברת טירן כתוצאה מכישלון הפעילות העסקית המשותפת אינם מקימים לה עילת תביעה. לכל היותר יכלה חברת טירן לתבוע תשלומי איזון ביחס להוצאות ולרווחים של כל אחד מהשותפים במהלך פעילותם המשותפת.

זאת ועוד, התובעות לא הוכיחו כי נכרת הסכם ברור ומפורט בינן לבין Sisa. כך ביחס לחברת טירן, כך ביתר שאת ביחס לחברת פסיפיק, שאף התובעות מודות כי לא נכרת בינה לבין Sisa הסכם כלשהו. עוד טוענת Sisa כי התובעות מושתקות מכוח השתק שיפוטי להעלות את הטענות המהוות את עילת תביעתן, משהן עומדות בסתירה לטענותיהן במסגרת ההליך שניהלו בבית המשפט לימאות.

אשר לרכיבי סכום התביעה טוענת חברת Sisa כי אלה לא הוסכמו בין הצדדים, כעולה מהיעדר תשובה של Sisa למיילים ששלח לה נציג חברת טירן. לטענת חברת Sisa, היא מעולם לא הסכימה לשאת בכלל הוצאות התובעות באופן בלתי מוגדר וקצוב.

דיון והכרעה:

ראשית, בית המשפט הבהיר כי בית המשפט לימאות לא קבע ממצאים פוזיטיביים ביחס לתוכנה, היקפה וטבעה של השותפות העסקית שנכרתה בין הצדדים (למעט הקביעה כי מדובר בפעילות עסקית משותפת החורגת מגדר היחסים סוכן - לקוח), האם Sisa הפרה חיובים שנטלה על עצמה במסגרת שותפות זו, האם נותר ל-Sisa חוב כלפי התובעות ומה שיעורו.

לאחר מכן, בית המשפט קבע כי בין הצדדים לא נכרתה שותפות - חברת Sisa לא הבהירה כיצד ומתי נוצרה שותפות זו, מה היו תנאיה, מהם זכויות וחובות הצדדים לשותפות, מה הייתה חלוקת הרווחים בין השותפים או אף מה היו הרווחים שצברה השותפות בעת פעילות הקו. הטענה לשותפות אינה מתיישבת עם עובדות המקרה, כך קבע בית המשפט שכן, חברת Sisa לא הוכיחה כי מתקיימים סימני ההיכר לשותפות - לא הוכח כי כוונת הצדדים הייתה לנהל עסק משותף לשם השאת רווחים משותפים; לא הוכח כי הצדדים הוצגו כשותפים; ולא נטען וממילא לא הוכח כי ההחלטות העסקיות התקבלו בשיתוף או בהשפעת התובעות.

אשר לשאלה האם נכרת בין הצדדים הסכם ומה תכנו - בית המשפט קבע כי בענייננו מלמדים המיילים בין הצדדים על הסכמה מפורשת של Sisa לתנאים אשר הועלו על הכתב במייל מאת נציג חברת טירן, וכפי שעלה מהמייל, ההסכמה מבוססת על פגישה שנערכה בין נציגי הצדדים. המיילים משקפים משא ומתן עד להסכמות שהועלו על הכתב, לאחר פגישת נציגי הצדדים. חברת Sisa לא הסתייגה מההסכמות כפי שהועלו על הכתב על-ידי נציג חברת טירן או החשבונות שנשלחו לה על בסיס הסכמות אלה. לחלופין, קבע בית המשפט כי אף אם תתקבל טענת Sisa כי לא הוכח קיבול מפורש של ההצעה, הרי שהמשך קבלת השירותים מהתובעות מהווה הסכמה שבשתיקה לתנאי ההסכם וקיבול בשתיקה.

בית המשפט קבע, אם כן, כי טירן זכאית להחזר אגרות והיטלי הנמל בהן נשאה בגין פקידות האניות את נמל חיפה, מתוקף מינויה כסוכנת נמל של Sisa.

[תא (חי) 13-05-40060 טירן שיפינג (1997) בע"מ נ' Hellenic Seaways Ltd, ניתן ביום 19 באפריל 2020, ע"י כבוד השופט סיגלית מצא], התובעות יוצגו על-ידי ב"כ עו"ד יואב הריס ואח'; חברת Sisa יוצגה על-ידי ב"כ עו"ד שגיא ירון וחברת Hellenic על-ידי ב"כ עו"ד ערן שלח.

* * *
הסקירה לעיל הינה בבחינת תמצית. המידע הכלול בה נמסר למטרות אינפורמטיביות בלבד ואין במידע כדי להוות ייעוץ משפטי. לקבלת פרטים נוספים, אנא פנו לעו"ד גיל נדל - ראש תחום יבוא, יצוא וסחר בינלאומי במחלקת מיסים. בדוא"ל Gill.Nadel@goldfarb.com ו/או בטלפון 03-6089979.